

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ERASMUS+

2025 OKUL EĞİTİMİ

AKREDİTASYONU

FRANSA RAPORU

ARAŞTIRMA GELİŞTİRME

2026

ERASMUS+ YASAL TEMSİLCİSİ

Cengiz METE

Ortaöğretim Genel Müdürü

ERASMUS+ PROJE PLANLAMACISI

Dr. Yasin ELÇİ

Ortaöğretim Genel Müdür Yardımcısı

ERASMUS+ PROJE ORGANİZATÖRÜ VE EDITÖR

Korkut KOÇAK

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanı

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Dr. Erçin ŞAHİN

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı

Millî Eğitim Uzmanı

Serap ŞAHİN GÜNDOĞDU

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı

Şube Müdürü

Talip AYDEMİR

Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Öğretim Programları ve Ders Kitapları Komisyonları İl Koordinatörü

Program Geliştirme Uzmanı

Vahit CANPOLAT

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Eğitim Ortamları ve Öğrenme Süreçleri Daire Başkanlığı

Öğretmen

DİL İNCELEMESİ

İsmail Gültekin KALE

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı

Öğretmen

GRAFİK TASARIM

Mustafa ARGUN

Samsun Bilim ve Sanat Merkezi

Başöğretmen

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ -----	5
1. BÖLÜM FRANSA EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI -----	5
2. BÖLÜM STRAZBURG AKADEMİSİ (Académie de Strasbourg)-----	10
2.1. Okul Ziyareti: Stockfeld Ortaokulu (College du Stockfeld) -----	13
3. BÖLÜM OECD ZİYARETİ -----	15
4. BÖLÜM UNESCO ZİYARETİ -----	17
5. BÖLÜM İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ -----	19
5.1. SEGPA (Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler İçin Uyumlaştırılmış Ortaöğretim Programı) -----	19
5.2. PAS (Okullaşmaya Destek Birimleri) -----	22
GENEL DEĞERLENDİRME -----	27
Ziyaretimizden Kareler -----	27

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, Erasmus+ Okul Eğitimi Akreditasyonu kapsamında 9-13 Şubat 2026 tarihlerinde Fransa'nın Strazburg ve Paris şehirlerinde gerçekleştirilen işbaşı gözlem hareketliliğine dayanmaktadır. Raporla Fransa eğitim sisteminin genel yapısı, Alzas bölgesinde eğitim faaliyetlerinden sorumlu olan Strazburg Akademisi hakkında genel bilgiler, OECD Eğitim 2040 projesi kapsamında yürütülen çalışmalar ile UNESCO eğitim biriminin eğitim politikası, öğretmen eğitimi ve kapsayıcılık alanlarındaki bazı çalışmaları ele alınmaktadır.

Söz konusu işbaşı gözlem faaliyeti sonucunda Fransa eğitim sisteminin özellikle ortaöğretim düzeyindeki yönetim yapısı, bölgesel uygulamaları ve kapsayıcı eğitim politikalarına ilişkin kapsamlı ve karşılaştırmalı bir perspektif kazanılmıştır. Strazburg Akademisi personeli ve Eğitim Bakanlığı Strazburg Bölge Rektörlüğü yetkilileriyle yapılan görüşmelerde Fransa eğitim sisteminin genel yapısı, Alzas bölgesindeki eğitim faaliyetleri, demografik veriler ile dijital dönüşüm, eşitlik, yurttaşlık eğitimi ve öğrenci esenliği alanlarında yürütülen projeler hakkında bilgi alınmıştır. Stockfeld Ortaokuluna gerçekleştirilen okul ziyaretinde okuldaki SEGPA programının işleyişi, devamsızlıkla mücadele uygulamaları ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik çalışmalar yerinde incelenmiştir.

Paris'te OECD Eğitim 2040 Projesi kapsamında yürütülen çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi alınmış, OECD odak gruplarıyla potansiyel ortaklık imkânları değerlendirilmiştir. UNESCO Eğitim Birimi uzmanlarıyla gerçekleştirilen toplantıda ise ortaöğretim düzeyinde öğretmen eğitimi, eğitim politikaları ile kapsayıcılık ve eşitlik alanlarında yürütülen projeler ele alınmış ve olası iş birliği başlıkları görüşülmüştür.

Bu kapsamda görev, uluslararası kurumlarla kurumsal temasların güçlendirilmesine, Erasmus+ çerçevesinde yeni ortaklık imkânlarının geliştirilmesine, ortaöğretim politikalarının kapsayıcılık ve dijitalleşme ekseninde zenginleştirilmesine ve iyi uygulama örneklerinin ülkemiz eğitim sistemine uyarlanmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca elde edilen bilgi ve deneyimler kurumsal kapasitenin artırılmasına ve politika geliştirme süreçlerinin uluslararası perspektifle desteklenmesine imkân oluşturmuştur.

1. BÖLÜM FRANSA EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

Fransa, güçlü merkezi idare geleneğine sahip üniter bir devlet yapısına sahiptir. Ülkenin idari ve kurumsal işleyişi büyük ölçüde merkezi yönetim tarafından belirlenen politika ve düzenlemeler doğrultusunda yürütülmektedir. Bu çerçevede eğitim sistemi de merkezi bir yapı içinde örgütlenmiş olup ulusal düzeyde politika geliştirme, müfredat belirleme, öğretmen istihdamı ve eğitim standartlarının belirlenmesi gibi temel yetkiler merkezi otorite tarafından kullanılmaktadır. Fransa'da eğitim politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasının koordinasyonu başta Millî Eğitim Bakanlığı (Ministère de l'Éducation nationale) olmak üzere ilgili merkezi kurumlar tarafından yürütülmektedir. Bu merkezi yapı, ülke genelinde eğitimde standartlaşmayı ve eşgüdümü sağlamayı amaçlamaktadır.

Fransız eğitim sistemi, merkezi yönetim tarafından belirlenen politika ve düzenlemelerin yerel düzeyde etkin biçimde uygulanabilmesi amacıyla "akademi" olarak adlandırılan bölgesel idari birimler aracılığıyla organize edilmektedir. Akademiler, eğitim yönetiminin bölgesel düzeyde koordinasyonunu sağlayan yapılar olup eğitim kurumlarının idari işleyişi, öğretmenlerin yönetimi, eğitim politikalarının uygulanması ve okullar arası koordinasyon gibi görevleri yerine getirmektedir.

Her akademi, merkezi yönetimi temsilen görev yapan bir “rektör” tarafından yönetilmekte ve bu yapı aracılığıyla ulusal eğitim politikalarının bölgesel düzeyde uygulanması sağlanmaktadır.

Fransa’da akademiler, ülkenin farklı coğrafi bölgelerini kapsayan idari eğitim bölgeleri olarak yapılandırılmıştır ve her akademi kendi sorumluluk alanındaki eğitim kurumlarının koordinasyonundan sorumludur. Bu yapı, merkezi politikaların yerel ihtiyaçlarla uyumlu biçimde uygulanmasını kolaylaştırmakta ve eğitim yönetimi belirli bir düzeyde yerel esneklik sağlamaktadır. Akademiler aynı zamanda bölgesel eğitim stratejilerinin geliştirilmesi, okul yönetimleri ile koordinasyonun sağlanması ve eğitim kalitesinin izlenmesi gibi önemli işlevleri yerine getirmektedir.

Bu rapor kapsamında incelenen temel eğitim bölgesi Strazburg Akademisi (Académie de Strasbourg) olup söz konusu akademi Fransa’nın doğusunda yer alan Alzas (Alsace) bölgesindeki (Şekil 1) eğitim faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumludur. Akademi, bölgedeki okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki eğitim kurumlarının idari yönetimini sağlamakta; öğretmenlerin mesleki gelişimi, eğitim politikalarının uygulanması ve kurumlar arası iş birliğinin geliştirilmesi gibi alanlarda önemli roller üstlenmektedir. Raporun ilerleyen bölümlerinde Strazburg Akademisi’nin kurumsal yapısı, görev alanları ve yürütülen eğitim faaliyetleri daha ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.

Şekil 1. Fransa Alzas Bölgesi

Fransa Eğitim Sisteminin Kademeleri

Fransa’da örgün eğitim sistemi, öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine göre kademeli bir yapı içerisinde düzenlenmiştir. Sistem genel olarak okul öncesi eğitim, ilkökul, alt ortaöğretim ve üst ortaöğretim olmak üzere dört temel basamaktan oluşmaktadır (Tablo 1). Bu kademeler sırasıyla École maternelle, École élémentaire, Collège ve Lycée olarak adlandırılmaktadır. Fransa’da eğitim 3 ile 16 yaş arasında zorunludur ve bu süre boyunca öğrenciler söz konusu kademelerde eğitimlerini sürdürmektedir. Eğitim sistemi, öğrencilerin temel akademik beceriler kazanmalarını, sosyal gelişimlerini desteklemeyi ve yükseköğretime veya mesleki hayata geçişlerini hazırlamayı amaçlayan bütüncül bir yapı üzerine kurulmuştur.

Tablo1. Fransa Eğitim Sisteminin Yapısı

İlköğretim (3–11 yaş)				
Okul Türü	Yaş	Sınıf	Fransızca Adı	Döngü
Okul Öncesi (Zorunlu–2019’dan itibaren)	3–4	1. yıl	-	1. Döngü: Erken Öğrenme
	4–5	2. yıl	-	1. Döngü: Erken Öğrenme
	5–6	3. yıl	-	1. Döngü: Erken Öğrenme
İlkokul (Zorunlu)	6–7	1. sınıf	Courspréparatoire	2. Döngü: Temel Öğrenme
	7–8	2. sınıf	Coursélémentaire 1	2. Döngü: Temel Öğrenme
	8–9	3. sınıf	Coursélémentaire 2	2. Döngü: Temel Öğrenme
	9–10	4. sınıf	Coursmoyen 1	3. Döngü: Pekiştirme
	10–11	5. sınıf	Coursmoyen 2	3. Döngü: Pekiştirme
Ortaöğretim (11–18 yaş)				
Okul Türü	Yaş	Sınıf	Fransızca Adı	Döngü
Alt Ortaöğretim (Collège–Zorunlu)	11–12	6. sınıf	Sixième	4. Döngü: Derinleştirilmiş Öğrenme
	12–13	7. sınıf	Cinquième	4. Döngü: Derinleştirilmiş Öğrenme
	13–14	8. sınıf	Quatrième	4. Döngü: Derinleştirilmiş Öğrenme
	14–15	9. sınıf	Troisième	4. Döngü: Derinleştirilmiş Öğrenme
Üst Ortaöğretim (Lycée)*	15–16	10. sınıf	Seconde	Yönlendirme Döngüsü
	16–17	11. sınıf	Première	Bakalorya Süreci
	17–18	12. sınıf	Terminale	Bakalorya Süreci

*Öğrenciler, üst ortaöğretimde genel, teknolojik veya mesleki bakalorya programları arasında seçim yapmaktadır. Mesleki liselerde (lycée professionnel) yaş aralığı farklılık gösterebilir. CAP (Mesleki Yeterlilik Sertifikası) iki yıl içinde tamamlanabilir ve ardından mesleki bakaloryaya geçiş yapılabilir.

Okul Öncesi Eğitim

Fransa’da okul öncesi eğitim, 3–6 yaş arasındaki çocukları kapsayan école maternelle kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Bu aşama, öğrencilerin formal eğitime ilk adım attıkları dönem olarak kabul edilmekte ve çocukların sosyal, duygusal ve dil gelişimlerinin desteklenmesine odaklanmaktadır. Okul öncesi eğitim, üç sınıf düzeyinden oluşmaktadır. Bu dönemde eğitim programları oyun temelli etkinlikler, dil gelişimi, temel matematiksel farkındalık, motor becerilerin geliştirilmesi ve sosyal etkileşim becerileri üzerine yapılandırılmaktadır.

Okul öncesi eğitim, çocukların ilkököl eğitime hazırlanmalarında önemli bir rol oynamakta ve özellikle dil gelişimi, iletişim becerileri ve temel öğrenme alışkanlıklarının kazanılması açısından kritik bir hazırlık aşaması olarak değerlendirilmektedir. Son yıllarda yapılan düzenlemelerle birlikte Fransa'da zorunlu eğitim yaşı 3'e düşürülmüş ve okul öncesi eğitim, sistemin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

İlkokul Eğitimi

Fransa'da ilkököl eğitimi écoleélémentaire adı verilen kurumlarda yürütölmekte olup 6-11 yaş arasındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu eğitim kademesi beş sınıf düzeyinden oluşmaktadır. Bu aşamada öğrenciler okuma, yazma ve matematik başta olmak üzere temel akademik becerileri sistematik biçimde kazanmaktadır.

İlkokul programı Fransızca, matematik, fen bilimleri, tarih-coğrafya, yabancı dil, sanat ve beden eğitimi gibi çeşitli ders alanlarını kapsamaktadır. Bu dönemde amaç, öğrencilerin temel akademik yeterlikleri kazanmasının yanı sıra eleştirel düşünme, problem çözme ve iş birliği gibi temel becerileri geliştirmelerini sağlamaktır. İlkokul eğitimi aynı zamanda öğrencilerin ortaöğretime geçiş için gerekli olan akademik altyapıyı oluşturmaktadır.

Alt Ortaöğretim

Fransa'da alt ortaöğretim kademesi kolej (collège) olarak adlandırılmakta olup 11-15 yaş aralığındaki öğrencileri kapsamaktadır. Kolej dört sınıf düzeyinden oluşmaktadır. Bu kademe öğrenciler farklı branş öğretmenleri tarafından verilen derslerle daha disiplin temelli bir eğitim yapısı ile tanışmaktadır.

Kolej düzeyinde öğrenciler Fransızca, matematik, fen bilimleri, tarih-coğrafya, yabancı dil, teknoloji, sanat ve beden eğitimi gibi geniş kapsamlı bir müfredatı takip etmektedir. Bu aşama, öğrencilerin genel kültür düzeylerini geliştirmeyi ve onları üst ortaöğretim seçeneklerine hazırlamayı amaçlamaktadır. Kolej eğitiminin sonunda öğrenciler Diplôme National du Brevet adı verilen bir değerlendirme sürecine tabi tutulmaktadır. Bu değerlendirme öğrencilerin temel akademik kazanımlarını ölçmeyi amaçlamakta ve öğrencilerin lise düzeyine geçişlerinde önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

Üst Ortaöğretim

Fransız eğitim sisteminde üst ortaöğretim kademesi lise (lycée) olarak adlandırılmakta olup genellikle 15-18 yaş arasındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu kademe üç yıllık bir eğitim sürecinden oluşmaktadır. Lise düzeyinde öğrenciler ilgi alanları ve kariyer hedefleri doğrultusunda farklı eğitim yolları arasından seçim yapabilmektedir.

Bu aşamada öğrenciler genel (général), teknolojik (technologique) veya mesleki (professionnel) programlardan birine yönelmektedir. Genel ve teknolojik lise programları ağırlıklı olarak yükseköğretime hazırlık amacı taşıırken mesleki lise programları öğrencileri belirli meslek alanlarına hazırlamayı hedeflemektedir. Lise eğitiminin sonunda öğrenciler, Bakalorya (Baccalauréat) adı verilen ulusal bir sınava tabi tutulmaktadır. Bakalorya diploması, yükseköğretime geçişte temel yeterlik olarak kabul edilmekte olup öğrencilerin üniversitelere ve diğer yükseköğretim kurumlarına başvurabilmelerine imkân sağlamaktadır. Söz konusu diploma, %40 oranında yıl içi değerlendirmelerden, %60 oranında ise merkezi olarak gerçekleştirilen final sınavlarından elde edilen notların birleşimiyle oluşturulmaktadır. Final sınavları; Fransızca, öğrencilerin seçtikleri

uzmanlık dersleri, felsefe ve Grand Oral olarak adlandırılan eleştirel düşünme, iletişim ve analiz becerilerini ölçmeye yönelik sözlü sınavdan oluşmaktadır. Sınavlar genellikle öğrencilerin kendi okullarında yapılmakta ancak sınav süreçleri dışarıdan görevlendirilen gözetmenler tarafından yürütülmektedir.

Bu dört temel eğitim kademesi birlikte değerlendirildiğinde Fransa eğitim sisteminin merkezi müfredat yapısı, ulusal değerlendirme mekanizmaları ve kademeli geçiş süreçleri ile yapılandırılmış bütüncül bir sistem olduğu görülmektedir. Öğrenciler okul öncesi eğitimden başlayarak lise son sınıfa kadar aşamalı bir öğrenme süreci içerisinde ilerlemekte ve bu süreç yükseköğretime veya mesleki yaşama geçiş için gerekli akademik ve sosyal altyapıyı oluşturmaktadır.

Fransa Eğitim Sisteminde Yönetim ve Yerel Yönetimlerin Rolü

Fransa eğitim sistemi, güçlü bir merkezi yönetim geleneğine sahip olmakla birlikte yerel yönetimlerin de belirli alanlarda önemli sorumluluklar üstlendiği çok katmanlı bir yönetim yapısı içerisinde yürütülmektedir. Eğitim politikalarının genel çerçevesi, öğretim programları, öğretmen istihdamı ve ulusal değerlendirme mekanizmaları merkezi düzeyde belirlenirken; okul binaları, fiziki altyapı, bakım-onarım, donanım ve bazı destek hizmetleri ise yerel yönetimler tarafından yürütülmektedir. Bu yapı, merkezi standartların korunmasını sağlarken aynı zamanda yerel ihtiyaçlara göre hizmetlerin daha etkin biçimde planlanmasına olanak tanımaktadır.

Fransa'da eğitim sisteminin yönetiminden temel olarak Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur. Bakanlık, eğitim politikalarının belirlenmesi, ulusal müfredatın hazırlanması, öğretmenlerin istihdamı ve eğitim sistemine ilişkin genel düzenlemelerin yapılması gibi görevleri yerine getirmektedir. Bakanlık aynı zamanda eğitim sisteminin ülke genelinde eşitlik ve kalite ilkeleri doğrultusunda yürütülmesini sağlamak amacıyla stratejik planlama, değerlendirme ve denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Merkezi yönetimin taşra teşkilatı ise akademi olarak adlandırılan bölgesel eğitim idareleri aracılığıyla organize edilmektedir. Akademiler, eğitim politikalarının yerel düzeyde uygulanmasını sağlayan en önemli yönetim birimleri olup her akademinin başında Bakanlık tarafından atanan bir Rektör bulunmaktadır. Akademiler, sorumlu oldukları coğrafi bölgede okulların yönetimi, öğretmenlerin görevlendirilmesi, eğitim politikalarının uygulanması ve yerel düzeyde koordinasyonun sağlanması gibi görevleri yerine getirmektedir. Bu bağlamda Fransa eğitim sistemi merkezi olarak belirlenen politikaların akademiler aracılığıyla yerel düzeyde uygulandığı bir yönetim modeline sahiptir.

Yerel yönetimler ise eğitim sisteminde özellikle okul altyapısı ve destek hizmetleri alanında önemli sorumluluklar üstlenmektedir. Bu sorumluluklar yönetim kademesine göre farklılaşmaktadır.

Belediyeler, okul öncesi ve ilkokul düzeyindeki eğitim kurumlarının fiziki altyapısından sorumludur. Bu kapsamda belediyeler, okul öncesi ve ilkokul düzeyindeki okul binalarının inşası, bakım ve onarım faaliyetleri, donanım ihtiyaçlarının karşılanması, okul yemek hizmetleri ve bazı sosyal destek hizmetlerinin yürütülmesi gibi görevleri yerine getirmektedir. Belediyeler ayrıca okul çevresinin düzenlenmesi ve öğrencilerin günlük ihtiyaçlarına yönelik bazı hizmetlerin sağlanmasında da aktif rol oynamaktadır.

Departmanlar ise alt ortaöğretim kurumları olan kolej düzeyindeki okulların fiziki altyapısından sorumludur. Departman yönetimleri, kolej binalarının inşası, bakım ve modernizasyonu, eğitim materyallerinin sağlanması, öğrencilerin ulaşım hizmetleri ve okul yemek hizmetleri gibi

konularda görev üstlenmektedir. Bu düzeyde yerel yönetimlerin katkısı özellikle okul altyapısının sürdürülebilirliği ve öğrencilerin eğitim ortamlarının iyileştirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bölgeler ise üst ortaöğretim kurumları olan lise düzeyindeki okulların fiziki altyapısından sorumludur. Bölgeler, lise binalarının yapımı, bakım ve modernizasyonu, teknik ekipmanların sağlanması ve mesleki eğitim altyapısının geliştirilmesi gibi alanlarda önemli görevler üstlenmektedir. Özellikle mesleki ve teknolojik liselerde kullanılan atölye ve teknik donanımların temini büyük ölçüde bölgesel yönetimler tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca bölgeler, öğrencilerin ulaşım hizmetleri ve bazı burs veya destek programlarının yürütülmesinde de rol oynayabilmektedir.

Bu yönetim yapısı değerlendirildiğinde Fransa eğitim sisteminde merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında işlevsel bir görev paylaşımının bulunduğu görülmektedir. Eğitim politikalarının belirlenmesi ve pedagojik süreçlerin yönetimi merkezi düzeyde gerçekleştirilirken, okul altyapısına ilişkin hizmetler yerel yönetimlere devredilmiştir. Böylece eğitim sisteminde hem ulusal standartların korunması hem de yerel düzeyde etkin hizmet sunumu hedeflenmektedir.

Bu çerçevede akademiler, merkezi eğitim politikalarının yerel düzeyde uygulanmasını sağlayan temel idari yapı olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Fransa'daki akademilerden biri olan Strazburg Akademisi, Alzas bölgesinde eğitim hizmetlerinin planlanması, uygulanması ve koordinasyonundan sorumlu olup bu rapor kapsamında daha ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.

2. BÖLÜM STRAZBURG AKADEMİSİ (Académie de Strasbourg)

Fransa'da eğitim yönetiminin taşra teşkilatı niteliğinde olan akademiler, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim politikalarının bölgesel düzeyde uygulanmasından sorumlu idari yapılardır. Bu kapsamda Strazburg Akademisi, Fransa'nın doğusunda yer alan Grand Est Bölgesindeki eğitim faaliyetlerinin planlanması, koordinasyonu ve uygulanmasından sorumlu olan akademilerden biridir. Strazburg Akademisi, coğrafi olarak Bas-Rhin ve Haut-Rhin departmanlarını kapsamakta olup Alzas bölgesindeki eğitim kurumlarının yönetimini yürütmektedir.

Akademinin başında Rektör bulunmaktadır. Rektör, Millî Eğitim Bakanı tarafından atanan ve bakanlığı akademi düzeyinde temsil eden en üst idari yetkilidir. Rektör, eğitim politikalarının akademi genelinde uygulanmasını sağlamak, eğitim kurumlarının işleyişini koordine etmek ve öğretim faaliyetlerinin ulusal standartlara uygun biçimde yürütülmesini temin etmekle görevlidir. Bunun yanında akademi bünyesinde yer alan eğitim kurumlarının performansının izlenmesi, eğitim kalitesinin geliştirilmesi ve eğitim politikalarının uygulanmasına ilişkin stratejik planlamaların yapılması da rektörlüğün sorumlulukları arasındadır.

Strazburg Akademisi bünyesinde eğitim yönetimi farklı idari birimler aracılığıyla yürütülmektedir. Akademi düzeyindeki idari yapı içerisinde rektörlüğe bağlı olarak çalışan çeşitli hizmet birimleri bulunmaktadır. Bu birimler; insan kaynakları yönetimi, öğretmenlerin atanması ve görevlendirilmesi, eğitim programlarının uygulanmasının izlenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişim faaliyetlerinin planlanması ve eğitim kurumlarının idari işleyişine ilişkin süreçlerin koordinasyonu gibi görevleri yerine getirmektedir.

Akademi yönetimi aynı zamanda departman düzeyindeki eğitim idareleri ile koordineli bir şekilde çalışmaktadır. Her departmanda Direction des Services Départementaux de l'Éducation Nationale adı verilen eğitim hizmetleri müdürlükleri bulunmaktadır. Bu müdürlüklerin başında Akademik Direktör yer almaktadır. Akademik Direktör, ilgili departmandaki eğitim kurumlarının yönetiminden sorumlu olup akademi ile yerel eğitim kurumları arasında idari koordinasyonu sağlamaktadır. Bu yapı sayesinde eğitim politikalarının hem akademi düzeyinde planlanması hem de departman ve okul düzeyinde etkin şekilde uygulanması mümkün olmaktadır.

Strazburg Akademisi'nin sorumluluk alanı, okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar geniş bir eğitim yelpazesini kapsamaktadır. Akademi, bölgesindeki okul öncesi, ilköğretim, alt ortaöğretim (kolej) ve üst ortaöğretim (lise) düzeyindeki eğitim kurumlarının yönetimini ve koordinasyonunu yürütmektedir. Bunun yanı sıra özel eğitim hizmetleri, mesleki eğitim programları, öğrencilerin rehberlik ve yönlendirme hizmetleri ile öğretmenlerin mesleki gelişim faaliyetleri de akademinin sorumluluk alanı içerisinde yer almaktadır.

Akademinin görevleri arasında ayrıca eğitim kurumlarının denetlenmesi (5 yılda bir her okul eğitim ortamı, işleyiş (yönetim) ve paydaşlarla iletişim konularında değerlendirmeye girer), eğitim politikalarının yerel düzeyde uygulanmasına yönelik projelerin geliştirilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğini destekleyen uygulamaların hayata geçirilmesi de bulunmaktadır. Bu kapsamda akademi, özellikle dezavantajlı öğrenci gruplarının desteklenmesi, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için özel eğitim uygulamalarının geliştirilmesi ve öğrencilerin akademik başarılarının artırılmasına yönelik çeşitli programlar yürütmektedir.

Sonuç olarak Strazburg Akademisi, Fransa Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim politikalarının Alzas bölgesinde uygulanmasını sağlayan temel idari yapı olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Akademi; eğitim kurumlarının yönetimi, öğretmenlerin görevlendirilmesi, eğitim programlarının uygulanması ve eğitim kalitesinin izlenmesi gibi görevleri yerine getirerek bölgedeki eğitim hizmetlerinin etkin ve koordineli biçimde yürütülmesini sağlamaktadır.

- 1. Genel Kurumsal Yapı ve Etki Alanı:** Strazburg Akademisi, Alzas bölgesinde yaklaşık 300.000 öğrenciye eğitim hizmeti sunan, bölgenin en stratejik eğitim kurumudur. Bünyesinde görev yapan yaklaşık 31.000 öğretmen ve idari personel ile geniş bir operasyonel ağa sahiptir. Akademinin en belirgin kurumsal gücü; üniversiteler, komşu bölgeler ve yerel sanayi kuruluşları ile kurmuş olduğu çok paydaşlı iş birliği ekosistemidir.
- 2. Stratejik Öncelikler ve Sosyal Politikalar:** Akademi yönetimi tarafından belirlenen temel vizyon; sosyal eşitsizliklerin giderilmesi, ayrımcılıkla mücadele, etkin yurttaşlık eğitimi ve dijital dönüşüm süreçlerinin yönetimi üzerine kurgulanmıştır. Bölgenin Almanya ve İsviçre sınırındaki jeopolitik konumu ve yoğun göçmen nüfusu, uluslararası öğrenci popülasyonunu eğitim gündeminin merkezine taşımaktadır. Bu doğrultuda, sosyal uyum ve fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik yapılandırılmış programlar yürütülmektedir.
- 3. Yurttaşlık Eğitimi ve Demokratik Katılım Modeli:** Cumhuriyet değerleri ve demokrasi bilincinin kazandırılması amacıyla akademi bünyesinde hiyerarşik ve katılımcı bir model uygulanmaktadır:

- **Öğrenci Temsiliyeti:** Her eğitim kademesinde farklı kültürlerden öğrencilerin bir araya gelerek toplumsal meseleleri tartıştığı platformlar oluşturulmuştur. Bu süreçlerin çıktısı, Akademi Rektörü'nün de katılım sağladığı üst düzey kurullarda değerlendirilmektedir.
- **Öğrenci Konseyleri ve Karar Mekanizmaları:** Lise düzeyindeki öğrenci konseyleri, doğrudan Milli Eğitim Bakanlığı ile görüş alışverişinde bulunma yetkisine sahiptir. Eğitim politikalarına dair karar alma süreçlerinde öğrenci görüşleri kurumsal bir girdi olarak kabul edilmektedir.
- **Okul Temelli Sosyal Projeler:** Okul müdürleri ve öğrenci grupları, okul iklimine uygun aktiviteleri birlikte planlamakta; «akran zorbalığı» ile mücadelede eğitilmiş öğrenci timleri aktif rol almaktadır. Ayrıca sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda her okulda sorumlu bir koordinatör görevlendirilmiştir.
- **Sınır Ötesi İş Birliği:** Almanya ile yürütülen ortak dostluk projeleriyle kültürel entegrasyon desteklenmektedir.

4. Dijital Dönüşüm ve Yapay Zekâ Stratejisi: Akademi, dijital araçların kullanımını bir «öğrenme aracı» olarak tanımlamakta ve bu süreci kademeli bir pedagojik yaklaşımla yönetmektedir:

- **Yapay Zekâ (YZ) Politikası:** 2022 yılından itibaren YZ kullanımı belirli bir disiplin altına alınmıştır. Ortaokul düzeyinde (3. sınıftan itibaren) teknolojinin çalışma prensipleri teorik olarak anlatılmakta, ancak bağımsız kullanıma izin verilmemektedir. Ortaokulun son iki yılında öğretmen gözetiminde başlayan kullanım süreci, lise seviyesinde bireysel kullanıma doğru yaklaşmaktadır.
- **Öğretmen Formasyonu ve Pedagoji:** YZ'nin bir «hile aracı» değil, bir «asistan» ve «bilgiye erişim vasıtası» olarak konumlandırılması hedeflenmektedir. Bu amaçla öğretmenlere veri girişi (prompt) doğruluğu ve etik kullanım konularında formasyon verilmektedir.
- **Dijital Eşitlik (Akademi 4.0):** Bölgesel finansmanla yürütülen «Akademi 4.0» programı kapsamında, her lise birinci sınıf öğrencisine dizüstü bilgisayar tahsis edilerek dijital uçurumun önlenmesi amaçlanmaktadır.
- **Veli Eğitimi ve Siber Güvenlik:** Dijital okuryazarlık ve siber güvenlik eğitimleri okul sınırlarını aşarak velilere de yaygınlaştırılmaktadır. Özellikle ev ortamında teknolojik desteğe erişemeyen dezavantajlı öğrenciler için okulun sunduğu imkanlar bir telafi mekanizması olarak kurulmuştur.

5. Fiziksel ve Teknik Altyapı: Bölge genelindeki ortaokul ve liselerin dijital altyapısı ve laboratuvar imkanları modern standartlara sahiptir. İlkokul düzeyinde imkanlar daha sınırlı olmakla birlikte, özellikle dezavantajlı ve azınlık gruplara mensup öğrenciler için diğer kamu kurumlarıyla eş güdümlü destek programları uygulanmaktadır.

Sonuç olarak Strazburg Akademisi, demokratik katılımı teşvik eden öğrenci merkezli yapısı ve yapay zeka gibi yeni nesil teknolojileri müfredata entegre etme vizyonu ile bölge eğitiminde öncü bir rol oynamaktadır. Özellikle yerel yönetimlerin desteğiyle sağlanan teknolojik imkanlar, eğitimde fırsat eşitliğini güçlendiren temel unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

2.1. Okul Ziyareti: Stockfeld Ortaokulu (College du Stockfeld)

Strazburg'da bulunan Stockfeld Ortaokulu'na gerçekleştirilen ziyaret kapsamında okulun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevre ile eğitim uygulamaları bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Okulun, şehir merkezinden uzak, geçmişte Strazburg idari sınırları dışında kalmış bir bölgede yer aldığı; bölgede sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ve toplumsal olarak dışlanmış grupların yoğunlaştığı görülmüştür. Fas, Tunus, Cezayir ve Türkiye kökenli göçmenlerin yanı sıra Roman nüfusun da bölgede önemli bir yer tuttuğu; ayrıca dini kuruluşların sosyal yaşamda etkin rol oynadığı ifade edilmiştir. Bu sosyal yapı, öğrencilerin eğitim süreçlerini doğrudan etkilemekte; özellikle barınma, sosyal uyum ve eğitimde süreklilik açısından çeşitli zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

Okulda 600'ün üzerinde öğrenci öğrenim görmekte olup öğrencilerin yaklaşık üçte birinin özel eğitim veya destek ihtiyacı bulunduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda okul bünyesinde çok katmanlı ve farklılaştırılmış destek yapıları oluşturulmuştur. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için SEGPA (Sections d'Enseignement Général et Professionnel Adapté) birimi (yaklaşık 75 öğrenci), bilişsel ve fiziksel engeli bulunan öğrenciler için özel eğitim birimleri, işitme güçlüğü yaşayan öğrenciler (yaklaşık 18 öğrenci) ve yeni gelen yabancı öğrenciler için dil hazırlık sınıfları (yaklaşık 24 öğrenci) aktif olarak faaliyet göstermektedir. Ayrıca ağır düzeyde engeli bulunan öğrenciler için mesleki beceri kazandırmaya yönelik özel sınıflar bulunmaktadır. Okulun bulunduğu bölgenin özellikleri doğrultusunda, ulusal düzeyde belirlenen programların öğrenci ihtiyaçlarına göre esnek biçimde uyarlanarak uygulandığı görülmüştür.

Barınma ihtiyacı olan öğrenciler için hem okul pansiyonu hem de mahallede bulunan yurtlar aracılığıyla destek sağlanmaktadır. Özellikle aileleri tarafından dışlanan veya sosyal risk altında bulunan öğrencilerin bu imkânlardan yararlandığı, okul pansiyonunda 53 öğrencinin barındığı ifade edilmiştir. Bu durum, okulun yalnızca akademik değil aynı zamanda sosyal koruma ve destek işlevi de üstlendiğini göstermektedir.

Akademik performans verileri incelendiğinde, özellikle kız öğrencilerin başarı oranlarının ulusal ortalamaların altında kaldığı dikkat çekmektedir. Fransa genelinde kız öğrencilerin başarı oranı %78 civarındayken, bu okulda %64 seviyesinde kalmaktadır. Ayrıca bölgede 16 yaşındaki kız öğrencilerin yaklaşık %14'ünün anne olduğu bilgisi, erken yaşta sorumluluk üstlenmenin eğitim süreçleri üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Okul yönetimi, kültürel farklılıklara saygı göstermekle birlikte ailelerle iş birliği içinde öğrencilerin eğitimlerini sürdürmelerini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda okul müdürlüğü tarafından, görev süresi içerisinde özellikle kız öğrencilerin akademik başarılarının artırılmasına yönelik hedefler belirlenmiştir.

Okulda haftalık 25 saatlik ders programı uygulanmakta, ders süreleri 55 dakika olarak planlanmaktadır. Haftanın bir günü (bu okul için Çarşamba öğleden sonraları) yarım gün olarak sosyal ve sportif etkinliklere ayrılmaktadır. Bu etkinlikleri okul aile birlikleri organize eder. Veliler ile koordineli bir şekilde, her hafta öğrenciler için yarım günlük bir faaliyet oluşturulur. Bu yapı (yarım gün sosyal ve sportif etkinlik uygulaması) lise düzeyinde de devam eder. İlkokul düzeyinde ise bu uygulama bir tam gün şeklinde değerlendirilmektedir.

Ayrıca okuldatüm öğrenciler için haftada bir saat ders çalışma becerileri ve etüt çalışmaları yürütülmektedir. Bu haftada bir saatlik etüt uygulaması bölgedeki diğer ortaokullarda da mevcuttur. Mezun öğrencilerin okula davet edilerek deneyim paylaşımında bulunmaları

sağlanmakta, öğrencilerin mesleki yönelimlerine katkı sunulmaktadır. Okula uyum, meslek seçimi ve staj süreçlerine yönelik rehberlik ve mentörlük faaliyetleri sistematik şekilde yürütülmektedir.

SEGPA birimi, okulun en dikkat çekici yapılarından biri olup öğrenme gücüyle yaşayan öğrenciler için uyarlanmış müfredat ve mesleki yönelim odaklı bir eğitim sunmaktadır. Bu birimde küçük sınıf mevcudu, özel eğitim öğretmenleri, proje temelli öğrenme yaklaşımı ve işletmelerde gerçekleştirilen stajlar öne çıkmaktadır. Okuldaki SEGPA birimi altı sınıf ve iki mesleki atölyeden oluşmaktadır. Program kapsamında öğrenciler özellikle ortaokulun üst sınıflarına ilerledikçe farklı mesleki alanları tanıma fırsatı elde etmektedir. Bu alanlar arasında hijyen-gıda-hizmet ile kırsal alanlar ve çevre gibi uygulama temelli mesleki alanlar bulunmaktadır. Programın temel amacı, öğrencilerin akademik eksikliklerini telafi ederken aynı zamanda onları mesleki hayata hazırlamaktır.

Program kapsamında öğrenciler temel akademik becerilerin yanı sıra geri dönüşüm, tarım, bisiklet tamiri ve arıcılık gibi uygulamalı alanlarda eğitim almakta, ortaokulun son yıllarında mesleki derslerin ağırlığı artmaktadır. Öğrenciler, kolaylaştırılmış ortaokul bitirme sınavına katılabilmekte ve mesleki eğitime geçiş için hazırlanmaktadır. SEGPA uygulaması, özellikle hafif düzeyde öğrenme gücüyle yaşayan öğrenciler için önemli bir destek mekanizması olarak değerlendirilmektedir.

Okulda yürütülen projeler arasında yer alan eğitsel arıcılık uygulaması, uygulamalı öğrenmenin etkili bir örneği olarak dikkat çekmektedir. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde yürütülen bu faaliyetler sayesinde hem üretim sürecine katılmakta hem de sorumluluk alma, iş birliği ve mesleki beceri geliştirme fırsatı bulmaktadır. Bunun yanı sıra dış paydaşlarla iş birlikleri (arkeoloji dernekleri, sosyal projeler vb.) aracılığıyla öğrencilerin sosyal ve kültürel gelişimleri desteklenmektedir.

Okul yönetim yapısında müdürün idari, pedagojik ve mali sorumlulukları birlikte yürüttüğü görev süresinin 3 ile 9 yıl arasında değiştiği ifade edilmiştir. Okulda öğrenci takibi ve destek süreçleri çok paydaşlı bir yaklaşımla yürütülmektedir. Baş Eğitim Danışmanı koordinasyonunda eğitim asistanları, rehberlik birimi, hemşire ve proje ekiplerinden oluşan yapılar aracılığıyla devamsızlık, davranış sorunları ve okul terki riski taşıyan öğrenciler düzenli olarak izlenmektedir. Ayda bir gerçekleştirilen toplantılarda risk altındaki öğrenciler ele alınmakta ve bireyselleştirilmiş müdahale planları geliştirilmektedir.

Devamsızlık takibi Bakanlık düzeyinde geliştirilen dijital sistemler üzerinden yapılmakta olup okul genelinde devamsızlık oranının yaklaşık %30 (en az 1 gün devamsız olan öğrenci oranı) seviyesinde olduğu belirtilmiştir. Devamsızlık ve disiplin durumlarında kademeli yaptırımlar uygulanmakta, gerekli durumlarda disiplin kurulu kararıyla uzaklaştırma veya okuldan ilişik kesme gibi tedbirler alınabilmektedir. Bununla birlikte okulda sınıf tekrarı uygulamasının oldukça sınırlı olduğu ifade edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Stockfeld Ortaokulu'nun dezavantajlı ve çok kültürlü bir sosyal çevrede kapsayıcı eğitim anlayışı doğrultusunda kapsamlı destek mekanizmaları geliştirdiği; öğrencilerin akademik, sosyal ve mesleki gelişimlerini bütüncül bir yaklaşımla ele aldığı görülmüştür. Özellikle SEGPA uygulamaları, erken uyarı ve izleme sistemleri, çok paydaşlı destek yapıları ve proje temelli öğrenme yaklaşımı, benzer sosyo-ekonomik özelliklere sahip eğitim kurumları için önemli iyi uygulama örnekleri sunmaktadır. İyi uygulama örnekleri bu raporun son bölümünde daha detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

3. BÖLÜM OECD ZİYARETİ

OECD Ziyareti Kapsamında Gerçekleştirilen Görüşmeler ve Değerlendirmeler

Yapay Zekâ Çağında Öğrenci Karar Verme Mekanizmaları ve İyilik Hali

Ziyaret kapsamında yapılan görüşmelerde, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) tarafından yürütülen “Student Agency and Well-being in the Era of AI” başlıklı yeni araştırma ve politika geliştirme projesi hakkında kapsamlı bilgiler paylaşılmıştır. Söz konusu proje, yapay zekâ teknolojilerinin hızla geliştiği günümüz dünyasında öğrencilerin öğrenme süreçleri, bireysel karar alma kapasiteleri ve psikososyal iyilik halleri (esenlik) üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Proje kapsamında özellikle yapay zekâ teknolojilerinin öğrencilerin kendi yaşamlarını yönlendirme becerileri üzerindeki etkileri, öğrenme ortamlarında ortaya çıkabilecek yeni fırsatlar ve potansiyel riskler ile eğitim sistemlerinin bu dönüşüme nasıl uyum sağlayabileceği gibi temel sorular ele alınmaktadır.

OECD temsilcileri, yapay zekâ teknolojilerinin eğitim alanında önemli fırsatlar sunduğunu, ancak aynı zamanda öğrencilerin bağımsız düşünme ve karar verme becerilerinin korunması açısından dikkatli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda eğitim politikalarının temel hedeflerinden birinin, öğrencilerin karar verme mekanizmalarını (agency) güçlendiren ve onların öğrenme süreçlerinde aktif rol almalarını destekleyen öğrenme ortamları oluşturmak olması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin iyilik halinin korunması ve dijital teknolojilerin bilinçli kullanımının teşvik edilmesinin, geleceğin eğitim sistemleri açısından kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

Dijital Dünyada Okuma Becerileri

Toplantılarda ayrıca dijital çağda okuryazarlık becerilerinin dönüşümüne ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. OECD tarafından yayımlanan 21st-Century Readers (21. Yüzyıl Okurları) raporuna atıfla, dijital ortamlarda okuma becerisinin yalnızca metni anlamakla sınırlı olmadığı; bilginin doğrulanması, farklı kaynakların karşılaştırılması ve elde edilen bilgilerin eleştirel biçimde değerlendirilmesi gibi daha karmaşık bilişsel süreçleri içerdiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, Programme for International Student Assessment (PISA) gibi uluslararası değerlendirme çalışmalarının da okuryazarlık becerilerini ölçerken yorumlama, değerlendirme, çıkarım yapma ve kanıta dayalı düşünme gibi üst düzey bilişsel becerilere daha fazla ağırlık verdiği belirtilmiştir. Dijital ortamlarda öğrencilerin çoklu metinler arasında bağlantılar kurmaları, farklı medya türlerini yönetmeleri ve dikkatlerini sürekli yeniden odaklamaları gerektiği ifade edilmiştir. OECD uzmanları, derin okuma becerilerinin eleştirel düşünme, demokratik katılım ve aktif vatandaşlık açısından temel bir yetkinlik olduğunu vurgulamış ve eğitim sistemlerinin bu beceriyi geliştirmeye yönelik pedagojik yaklaşımları güçlendirmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrenci Karar Verme Mekanizmalarının Toplumsal Boyutu

Ziyaret kapsamında öğrenci karar verme mekanizmalarının yalnızca bireysel öğrenme süreçleriyle sınırlı olmadığı, aynı zamanda toplumsal ve küresel ölçekte etkiler üretebileceği vurgulanmıştır. Bu bağlamda öğrenciler tarafından yürütülen Students Emergency Relief Club

(Öğrenci Acil Yardım Kulübü) girişimi örnek olarak paylaşılmıştır. Söz konusu girişim kapsamında öğrenciler farklı ülkelerde meydana gelen insani krizler karşısında yardım kampanyaları düzenlemekte ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde çeşitli destek faaliyetleri yürütmektedir.

Örnek uygulamada Endonezya, Suriye ve Ukrayna gibi farklı ülkelerdeki kriz durumlarına yönelik yardım girişimlerinin öğrenciler tarafından organize edildiği belirtilmiştir. Bu faaliyetler başlıca kampanyaları düzenlenmesi, sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılması ve krizden etkilenen öğrencilere yönelik destek çalışmalarının yürütülmesi gibi çeşitli etkinlikleri kapsamaktadır. Bu örnekler, öğrenci karar verme mekanizmalarının yalnızca bireysel öğrenme süreçlerini değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk ve küresel vatandaşlık bilincini de güçlendiren bir kavram olduğunu ortaya koymaktadır.

OECD Çalışma Grupları ve Katılım Mekanizmaları

OECD bünyesinde yürütülen çalışmalar kapsamında farklı çalışma grupları oluşturulduğu ve üye ülkelerin bu gruplar aracılığıyla projelere katkı sağladığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede özellikle üç farklı çalışma grubunun öne çıktığı belirtilmiştir.

Okul Grubu (2A Grubu) kapsamında ülkelerin kendi ulusal bağlamları doğrultusunda projelere katkı sağladıkları ve OECD'nin her ülkenin eğitim sistemi ve politika önceliklerine saygı gösteren esnek bir yaklaşım benimsediği ifade edilmiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin de kendi eğitim politikası öncelikleri doğrultusunda projelere katkı sunmasının beklendiği belirtilmiştir.

Teknik Ölçme ve Değerlendirme Grubu (2B Grubu) ise projelerde kullanılan araçların ve uygulamaların teknik açıdan değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Bu grubun temel amacı iyi uygulama örneklerinin paylaşılması olup herhangi bir ticari ürünün tanıtımının yapılmasına izin verilmemektedir. Görüşmeler sırasında Türkiye'den bir temsilcinin bu grupta aktif rol aldığı ve özellikle akademik çalışmalar kapsamında geliştirilen bazı uygulamaların iyi örnek olarak paylaşıldığı ifade edilmiştir.

Öğretmen Adayları Grubu (2C Grubu) ise öğretmen yetiştirme süreçlerine odaklanmaktadır. Bu grupta eğitim fakültesi öğrencileri veya öğretmen adaylarının görüş ve deneyimlerinin projelere yansıtılması amaçlanmaktadır. Hâlihazırda Japonya ve Romanya'dan temsilcilerin bulunduğu ifade edilmiş olup Türkiye'den de öğretmen adaylarının bu gruba önerilmesinin projelerin çeşitliliği ve kapsayıcılığı açısından değerli olacağı belirtilmiştir.

Proje Seçim Süreci ve Türkiye'nin Rolü

OECD bünyesinde yürütülen projelerin seçim sürecinde üye ülkelerin aktif rol aldığı belirtilmiştir. Bu kapsamda ülkeler önerilen projeleri belirli kriterler çerçevesinde puanlayarak değerlendirmektedir. Yapılan bilgilendirmeye göre söz konusu puanlama sürecinin başladığı ve kısa süre içinde tamamlanacağı ifade edilmiştir.

Türkiye'nin de projeleri puanlayan ülkeler arasında yer aldığı ve bu sürece aktif katılımının projelerin seçiminde önemli bir rol oynayabileceği belirtilmiştir. Ayrıca projelere katılımın yalnızca puanlama süreciyle sınırlı olmadığı, Uzman Danışmanlığı (Expert Advisory- EDA) üyeliği aracılığıyla ülkelerin projelerin erken aşamalarında görüş ve katkı sunma imkânı elde edebildiği ifade edilmiştir. Bu mekanizma sayesinde ülkeler, proje geliştirme süreçlerinde daha etkin rol alabilmektedir.

OECD'nin Gelecek Perspektifi ve Eğitim Senaryoları

Görüşmeler kapsamında OECD'nin eğitim sistemlerinin geleceğine yönelik yürüttüğü çalışmalar hakkında da bilgi verilmiştir. Bu kapsamda OECD tarafından 2040 yılına yönelik alternatif eğitim senaryoları geliştirildiği ifade edilmiştir. Bu senaryoların kesin tahminler veya politika hedefleri olmadığı, eğitim sistemlerinin gelecekte karşılaşılabileceği olası gelişmeleri analiz etmek amacıyla oluşturulan öngörü araçları olduğu vurgulanmıştır.

Bu çalışmaların temel amacı, eğitim politikalarının yalnızca kısa vadeli ihtiyaçlara değil aynı zamanda farklı olası gelecek senaryolarına karşı da dayanıklı olacak şekilde tasarlanmasını sağlamaktır. Bu süreçte öğretmenler, öğrenciler, akademisyenler, politika yapıcılar ve teknoloji uzmanları gibi farklı paydaşların katkı sunduğu katılımcı bir yaklaşım benimsendiği ifade edilmiştir.

Türkiye Açısından Stratejik Değerlendirme

Gerçekleştirilen görüşmeler çerçevesinde Türkiye açısından bazı stratejik fırsatlar da değerlendirilmiştir. Öncelikle OECD projelerine ilişkin puanlama süreçlerine aktif katılımın Türkiye'nin desteklediği projelerin hayata geçirilme olasılığını artırabileceği ifade edilmiştir. Bunun yanında EDA üyeliği aracılığıyla Türkiye'den temsilcilerin projelerde erken aşamada söz sahibi olması, uluslararası politika geliştirme süreçlerinde daha etkin rol alınmasına katkı sağlayabilir.

Ayrıca öğretmen adaylarının yer aldığı çalışma gruplarına Türkiye'den temsilcilerin önerilmesi, uzun vadede öğretmen yetiştirme süreçlerinin uluslararası deneyimlerle zenginleştirilmesine katkı sunabilir. Teknik ölçme ve değerlendirme alanındaki çalışma gruplarında aktif katılım ise Türkiye'nin bu alandaki akademik ve teknik kapasitesinin uluslararası düzeyde görünürliğini artırabilir.

Son olarak, öğrenci karar verme mekanizmalarına ve öğrenci iyilik haline odaklanan OECD projelerine katılımın Türkiye'nin eğitim politikalarının uluslararası eğilimlerle uyumlu biçimde geliştirilmesine katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

4. BÖLÜM UNESCO ZİYARETİ

UNESCO Ziyareti Kapsamında Gerçekleştirilen Görüşmeler ve Değerlendirmeler

Öğretmen Politikaları ve Mesleki Gelişim

Ziyaret kapsamında United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) yetkilileri ile gerçekleştirilen görüşmelerde öğretmen politikaları ve öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik küresel eğilimler ele alınmıştır. Bu kapsamda UNESCO tarafından düzenlenen Teacher Policy Dialogue Forum hakkında bilgi paylaşılmıştır. Söz konusu forumun 2024 yılında Güney Afrika'da gerçekleştirildiği, bir sonraki toplantının ise 2026 yılında Suudi Arabistan'da yapılmasının planlandığı ifade edilmiştir. Forumun temel amacı, öğretmen politikalarına ilişkin uluslararası deneyimlerin paylaşılması ve ülkeler arasında politika diyalogunun güçlendirilmesidir.

Görüşmelerde UNESCO tarafından yayımlanan raporlara da atıf yapılarak küresel ölçekte önemli bir öğretmen açığı bulunduğu vurgulanmıştır. Özellikle kırsal bölgelerde görev yapan öğretmen sayısının yetersiz olduğu, bunun yanında sanat, kültür ve STEM alanlarında öğretmen eksikliğinin birçok ülkede önemli bir politika gündemi oluşturduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede öğretmenleri söz konusu alanlara yönlendirecek teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi ve mesleki gelişim fırsatlarının çeşitlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Mesleki gelişim politikalarına ilişkin değerlendirmelerde öğretmenlerin farklı kariyer aşamalarına uygun çok katmanlı mesleki gelişim modellerinin önemine dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda formal eğitim programları, non-formal öğrenme fırsatları ve liderlik pozisyonlarına hazırlık sağlayan özel programlar gibi farklı düzeylerde mesleki gelişim imkânlarının sunulmasının öğretmenlerin mesleki yetkinliklerini geliştirmede önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin birbirlerinden öğrenmesini sağlayan uygulamaların mesleki gelişim süreçlerinde etkili bir yöntem olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda çıraklık temelli öğrenme, işbaşı öğrenme ve uygulamaya dayalı mesleki eğitim modellerinin mesleki ve teknik eğitim alanında yaygın olarak kullanıldığı, ancak genel eğitim sistemlerinde bu yaklaşımların daha sınırlı düzeyde bulunduğu ifade edilmiştir.

Erken çocukluk eğitimi de görüşmelerde ele alınan önemli başlıklardan biri olmuştur. Bu eğitim kademesinde öğrencilerin bilişsel gelişimlerinin yanı sıra duygusal ve sosyal gelişimlerinin de desteklenmesinin önemine vurgu yapılmış, bu doğrultuda yeni pedagojik yaklaşımların ve öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca UNESCO tarafından öğretmenlerin hakları, sorumlulukları ve mesleki statülerine ilişkin tavsiye kararlarının güncellenmesine yönelik bir sürecin başlatıldığı ifade edilmiştir. UNESCO'nun bu süreçte üye ülkelere öğretmen politikalarının geliştirilmesi, mesleki standartların belirlenmesi ve mesleki gelişim çerçevelerinin oluşturulması konularında teknik destek sağladığı belirtilmiştir.

Okul İklimi ve Kapsayıcı Eğitim

Görüşmeler kapsamında okul ikliminin geliştirilmesine yönelik uluslararası girişimler hakkında da bilgi paylaşılmıştır. Bu çerçevede UNESCO tarafından yürütülen Global Happy Schools Initiative girişimi ele alınmış ve söz konusu girişim kapsamında okul iklimini değerlendirmek amacıyla geliştirilen bir araç setinin bulunduğu ifade edilmiştir. Bu araç setinin ücretsiz olarak okulların kullanımına sunulduğu ve doğrudan okul düzeyinde uygulanabildiği belirtilmiştir.

Araç seti kapsamında öğrenciler, veliler, öğretmenler ve okul yöneticilerine yönelik anketler uygulanmakta ve elde edilen sonuçlar okul topluluğu tarafından birlikte değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda okulun güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanlar belirlenmekte ve okul topluluğunun ortak katılımıyla bir gelişim planı hazırlanabilmektedir. UNESCO yetkilileri, bu yaklaşımın temel amacının okullarda farkındalık oluşturmak ve okul ikliminin bütüncül biçimde geliştirilmesini desteklemek olduğunu ifade etmiştir.

Öğrenci Katılımı ve Erken Okul Terki

Toplantılarda öğrencilerin eğitim süreçlerine aktif katılımının artırılması ve erken okul terki ile mücadeleye yönelik politikalar da ele alınmıştır. Bu kapsamda birçok ülkede risk altındaki öğrencilerin erken aşamada tespit edilmesini sağlayan erken uyarı sistemlerinin geliştirilmekte olduğu ifade edilmiştir. Bu sistemlerin öğrencilerin akademik performansı, devamsızlık durumları ve sosyal uyum gibi göstergeleri izleyerek erken müdahale imkânı sunduğu belirtilmiştir.

Görüşmelerde ayrıca bazı ülkelerde özellikle erkek öğrencilerin eğitim sisteminden kopuşunun artan bir sorun olarak gündeme geldiği ifade edilmiştir. Bunun yanında STEM alanlarında kız öğrencilerin katılımının artırılmasının da toplumsal açıdan önemli bir politika hedefi olduğu vurgulanmıştır. Bu çerçevede uluslararası iş birliği projelerinin dezavantajlı grupların eğitime erişimini artırma ve erken okul terki ile mücadele etme açısından önemli fırsatlar sunduğu belirtilmiştir. Özellikle Erasmus+ programı kapsamında yürütülen projelerin bu alanda önemli katkılar sağladığı ifade edilmiştir.

5. BÖLÜM İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

5.1. SEGPA (Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler İçin Uyumlaştırılmış Ortaöğretim Programı)

SEGPA, Fransa'daki ortaöğretim kurumlarında öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için tasarlanmış uyarlanmış bir eğitim programıdır. Akademik öğrenmede kalıcı güçlükler yaşayan ancak özel eğitim kapsamına girmeyen öğrencilere uygulanan bir programdır. SEGPA bölümleri genellikle ortaokulların bünyesinde yer almakta ve öğrenciler okulun genel yapısı içerisinde eğitim görmeye devam etmektedir. Bu yapı, akademik öğrenmede kalıcı güçlükler yaşayan ancak uygun pedagojik destek ve farklılaştırılmış öğretim yaklaşımlarıyla gelişim gösterebilecek öğrencilere yönelik özel bir öğretim ortamı sunmayı amaçlamaktadır. SEGPA bölümleri genellikle ortaokulların bünyesinde yer almakta ve öğrencilere hem genel eğitim hem de mesleki yönelim imkânı sağlayan bütüncül bir eğitim programı sunmaktadır.

SEGPA modeli üç temel unsur üzerine kuruludur:

1. Farklılaştırılmış öğretim:

Öğrencilerin öğrenme güçlükleri dikkate alınarak küçük sınıflarda ve bireyselleştirilmiş pedagojik yöntemlerle eğitim verilmektedir.

2. Erken mesleki yönelim:

Öğrenciler ortaokulun üst sınıflarından itibaren farklı mesleki alanlarını tanımakta ve atölye çalışmaları ile staj uygulamalarına katılmaktadır.

3. Okul içi bütünleşme:

SEGPA öğrencileri ayrı bir okulda değil, ortaokul bünyesinde eğitim görmekte ve okulun sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerine katılmaktadır.

Programın Amaçları

SEGPA'ya kayıtlı öğrenciler genellikle öğrenme, kendini ifade etme, dikkat ve hafıza gibi alanlarda farklı düzeylerde güçlükler yaşamaktadır. Bu nedenle öğretim süreci öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre uyarlanmakta ve farklılaştırılmış öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Programın temel hedefleri arasında öğrencilerin özgüvenlerini yeniden kazanmaları, olumlu bir benlik algısı geliştirmeleri ve toplumsal yaşamın gerektirdiği temel vatandaşlık değerlerini benimsemeleri yer almaktadır.

Bunun yanında öğrencilerin öğrenme süreçlerinin anlamını kavramaları ve eğitim faaliyetlerine daha aktif katılım göstermeleri de programın önemli amaçları arasındadır. SEGPA programı aynı zamanda öğrencilerin ilerleyen eğitim aşamalarında mesleki eğitim programlarına geçişlerini kolaylaştıracak temel bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını hedeflemektedir. Bu yönüyle program, akademik destek ile mesleki yönlendirmeyi bütünleştiren bir yapı sunmaktadır.

Okul Yaşamına Katılım

SEGPA öğrencileri, eğitim gördükleri ortaokulun tam anlamıyla bir parçası olarak kabul edilmektedir. Bu öğrenciler okul kütüphanesi, spor faaliyetleri, sosyal ve kültürel kulüpler gibi okulun tüm etkinliklerine katılabilmekte ve okulun genel disiplin kurallarına tabi olmaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin sosyal bütünleşmesini desteklemeyi ve onları okul yaşamının doğal bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır. Böylece öğrencilerin hem akademik hem de sosyal gelişimleri desteklenmektedir.

SEGPA'ya Yönlendirme Süreci

SEGPA'ya yönlendirme süreci sistematik bir değerlendirme mekanizmasına dayanmaktadır. Öğrencinin sınıf öğretmenleri ve okul yönetimi tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda, öğrencinin yaşadığı öğrenme güçlüklerinin kalıcı nitelikte olduğu ve uygulanan destek programlarından yeterli düzeyde yarar sağlayamadığı durumlarda uyarlanmış eğitim programı seçeneği gündeme gelmektedir.

Bu süreçte öğrencinin akademik performansı, uygulanan destek programlarının sonuçları, psikolojik değerlendirme raporları ve gerekli durumlarda sosyal inceleme raporları dikkate alınmaktadır. Hazırlanan öğrenci dosyası il düzeyinde faaliyet gösteren yönlendirme komisyonu tarafından incelenmekte ve öğrencinin SEGPA programına yerleştirilip yerleştirilmeyeceğine karar verilmektedir. Bununla birlikte velilerin onayı bu sürecin temel koşullarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle okul yönetimi ile aileler arasında sürekli bir iletişim ve iş birliği süreci yürütülmektedir.

Eğitim Süreci ve Öğretim Yapısı

SEGPA programında öğrenciler ortaokulun alt sınıflarında ağırlıklı olarak genel eğitim derslerini takip etmektedir. Bu dersler büyük ölçüde özel eğitim alanında uzmanlaşmış öğretmenler tarafından yürütülmektedir. Öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmeye yönelik bireyselleştirilmiş öğretim stratejileri kullanılmaktadır.

Ortaokulun ilerleyen sınıflarında öğrenciler meslek dünyasını tanımaya yönelik etkinliklerle karşılaşmakta ve farklı mesleki alanları deneyimleyebilecekleri atölye çalışmalarına katılmaktadır. Bu süreçte öğrenciler teknik projeler geliştirmekte, çeşitli kurum ve işletmelere ziyaretler gerçekleştirmekte ve staj deneyimleri yoluyla iş dünyasını yakından tanımaktadır. Bu uygulamalar öğrencilerin mesleki farkındalık geliştirmelerine katkı sağlamaktadır.

Mesleki Yönelim ve Staj Uygulamaları

Ortaokulun son sınıfına gelindiğinde mesleki yönelim daha belirgin hâle gelmektedir. Öğrenciler haftada yaklaşık on iki saat mesleki alanlara yönelik uygulamalı eğitim almakta ve çeşitli işletmelerde staj yaparak mesleki tercihlerine yönelik deneyim kazanmaktadır. Bu süreçte öğrenciler aynı zamanda Genel Eğitim Sertifikası (Certificat de Formation Générale) sınavına hazırlanmaktadır. İsteyen öğrenciler ayrıca ortaokul bitirme sınavının mesleki serisine de katılabilmektedir.

SEGPA programının önemli özelliklerinden biri sınıf mevcutlarının sınırlı tutulmasıdır. Genel eğitim derslerinde genellikle en fazla on altı öğrenci bulunurken atölye çalışmalarında bu sayı çoğu zaman sekiz öğrenci ile sınırlandırılmaktadır. Bu uygulama öğretmenlerin öğrencilere daha fazla bireysel destek sunmasına ve farklılaştırılmış öğretim stratejilerini daha etkili biçimde uygulamasına olanak sağlamaktadır.

Eğitim Sonrası Mesleki Yollar

SEGPA'daki dört yıllık eğitim sürecinin temel amacı, öğrencilerin bir mesleki yeterlilik hedefi doğrultusunda bireysel kariyer planı geliştirmelerini sağlamaktır. Programın sonunda öğrenciler genellikle CAP (Certificat d' Aptitude Professionnelle) olarak adlandırılan mesleki yeterlilik programlarına yönelmektedir.

Öğrenciler bu sertifikayı iki farklı yolla elde edebilmektedir. Birinci seçenek, meslek liselerinde okul temelli bir eğitim programına devam etmektir. Bu modelde öğrenciler teorik ve uygulamalı dersleri okul ortamında takip etmektedir. İkinci seçenek ise çıraklık sistemidir. Bu sistemde öğrenciler bir çıraklık eğitim merkezinde teorik eğitim alırken aynı zamanda bir işveren yanında uygulamalı eğitim görmektedir. Böylece öğrenciler erken yaşta iş dünyasıyla doğrudan ilişki kurma fırsatı elde etmektedir.

Türkiye'deki Sistemle Karşılaştırmalı Değerlendirme

SEGPA modeli, Türkiye'deki özel eğitim ve mesleki yönlendirme uygulamalarıyla belirli açılardan benzerlik göstermektedir. Türkiye'de öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için kaynaştırma eğitimi, destek eğitim odaları ve özel eğitim okulları gibi çeşitli uygulamalar bulunmaktadır. Bununla birlikte SEGPA sistemi, genel ortaokul yapısı içerisinde özel olarak tasarlanmış bir bölüm oluşturması bakımından Türkiye'deki uygulamalardan kısmen farklılaşmaktadır.

Türkiye'de akademik güçlük yaşayan öğrenciler çoğunlukla bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP), destek eğitim hizmetleri ve rehberlik yönlendirmeleri aracılığıyla desteklenmektedir. Mesleki yönlendirme ise çoğunlukla ortaokul sonrası dönemde meslek liseleri veya çıraklık eğitim merkezleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. SEGPA modelinde ise mesleki farkındalık ve meslek keşfi süreci ortaokul yıllarında daha erken bir aşamada başlamaktadır.

Bu yönüyle SEGPA sistemi, akademik destek ile mesleki yönlendirmeyi aynı yapı içerisinde bütünlendirmesi bakımından dikkat çekici bir uygulama örneği sunmaktadır. Küçük sınıf uygulamaları, uygulama temelli öğrenme ve erken mesleki yönlendirme gibi unsurlar, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin eğitim sisteminde kalıcılığını artırmaya yönelik etkili araçlar olarak değerlendirilmektedir. Bu model, özellikle akademik başarıda zorlanan öğrencilerin eğitimden kopmasını önlemek ve onları erken dönemde mesleki becerilerle buluşturmak açısından önemli bir politika yaklaşımı sunmaktadır.

Türkiye'de uygulanabilecek benzer bir yaklaşım, özellikle öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin erken dönemde mesleki ilgi ve becerilerini keşfetmelerine katkı sağlayabilir. Ayrıca küçük sınıf uygulamaları ve uygulama temelli öğrenme süreçleri öğrencilerin eğitim sistemine daha güçlü bir şekilde katılım göstermelerini destekleyebilir. Bu nedenle SEGPA modeli, karşılaştırmalı eğitim çalışmaları açısından dikkate değer bir örnek olarak değerlendirilebilir.

5.2. PAS (Okullaşmaya Destek Birimleri)

Fransa'da eğitim sisteminde kapsayıcı eğitimin güçlendirilmesine yönelik politikalar uzun yıllara dayanan bir yasal ve kurumsal çerçeveye dayanmaktadır. Bu bağlamda, 11 Şubat 2005 tarihli "Engelli Bireylerin Hak ve Fırsat Eşitliği, Katılımı ve Vatandaşlığı Hakkında Kanun", engelli bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınmasını sağlayan temel düzenlemelerden biri olmuştur. Söz konusu düzenleme ile engelli öğrencilerin mümkün olduğunca ikamet ettikleri yere en yakın eğitim kurumlarında öğrenim görmeleri ilkesi benimsenmiştir.

Bunu takiben, 8 Temmuz 2013 tarihli "Cumhuriyet Okulunun Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Yönlendirme ve Programlama Kanunu" ile kapsayıcı eğitim anlayışı eğitim sisteminin temel ilkelerinden biri olarak yeniden tanımlanmıştır. Bu düzenleme, tüm öğrencilerin bireysel farklılıkları gözetilerek eğitim süreçlerine katılımını sağlayan kapsayıcı bir okul modelinin geliştirilmesini hedeflemiştir.

Okullaşmaya Destek Birimleri (PAS- Pôles d'Appui à la Scolarité), özellikle Nisan 2023'te gerçekleştirilen 6. Ulusal Engellilik Konferansı kapsamında alınan kararlar doğrultusunda geliştirilmiştir. Hükümet, bu konferansta özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrencilerin ve özellikle engelli öğrencilerin eğitim sistemine daha etkin şekilde dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Bu doğrultuda PAS modeli, daha önce uygulanan Yerelleştirilmiş Kapsayıcı Destek Birimleri (PIAL) yapısının geliştirilmiş ve kapsamı genişletilmiş bir versiyonu olarak tasarlanmıştır. Söz konusu dönüşüm, Mayıs 2024'te gerçekleştirilen Engellilik Konulu Bakanlıklararası Komite toplantısında da yeniden teyit edilmiştir.

Yeni modelin uygulanabilirliğini test etmek amacıyla 2024-2025 eğitim öğretim yılı başında dört bölgede pilot uygulama başlatılmıştır. Bu pilot uygulama sürecinde elde edilen deneyimler doğrultusunda sistemin işleyişinin geliştirilmesi ve kademeli olarak ülke genelinde yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

PAS modeli, Fransa Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen "kapsayıcı okul" (école inclusive) politikası çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu politika, tüm öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları ne olursa olsun mümkün olan en üst düzeyde genel eğitim ortamlarında eğitim almalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşım doğrultusunda eğitim sisteminde, öğrencilerin öğrenme güçlükleri ortaya çıktığı anda erken müdahale mekanizmalarının devreye girmesi ve uygun destek hizmetlerinin sağlanması hedeflenmektedir.

Okul Kapsayıcılığının Güçlendirilmesi

PAS uygulamasının temel amaçlarından biri, öğrenme güçlüğü yaşayan veya özel eğitim ihtiyacı ortaya çıkma riski bulunan öğrencilerin ihtiyaçlarına daha etkin şekilde yanıt verebilmektir. Bu model sayesinde öğrencilerin destek hizmetlerinden yararlanabilmesi için Engelli Bireyler Departman Kurumu (Maison Départementale des Personnes Handicapées) tarafından resmi bir karar alınması beklenmeden erken müdahale sağlanabilmektedir.

Hızlı ve Koordineli Destek Sağlanması

PAS modeli, öğrencilerin eğitim süreçlerinde ortaya çıkan güçlüklerin erken aşamada tespit edilmesi ve hızlı, esnek ve koordineli çözümler geliştirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bu birimler aileler, öğretmenler ve ilgili uzmanlar arasında etkili bir iletişim ve iş birliği mekanizması oluşturmayı hedeflemektedir.

Eğitim ve Sağlık Alanları Arasında İş Birliği

PAS modeli aynı zamanda eğitim sistemi ile mediko-sosyal hizmetler arasında kurumsal iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda gerektiğinde konuşma terapistleri, psikologlar, ergoterapistler gibi uzmanların sürece dahil edilmesi sağlanarak öğrencilerin ihtiyaçlarına bütüncül bir yaklaşımla müdahale edilmesi hedeflenmektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin eğitim süreçlerinde yaşanan kopuklukların azaltılmasına ve destek hizmetlerine erişim süresinin kısaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Ulusal Ölçekte Yaygınlaştırma

PAS modelinin pilot uygulamalar sonrasında 2027 yılına kadar Fransa genelinde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu süreçte mevcut PIAL yapılarının kademeli olarak PAS modeline dönüştürülmesi ve sistemin tüm departmanlarda uygulanması hedeflenmektedir.

Öğrenci İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi

Her PAS birimi, öğrencilerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları güçlüklerin değerlendirilmesine yönelik bir danışma ve destek merkezi işlevi görmektedir. Bu birimlerde görev yapan uzmanlar, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını analiz ederek uygun destek mekanizmalarının belirlenmesine katkı sağlamaktadır.

İlk Müdahale Destekleri

PAS birimleri, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre pedagojik, materyal temelli veya organizasyonel düzenlemeler gibi ilk müdahale niteliğindeki destekleri hızlı bir şekilde sunabilmektedir. Bu destekler, resmi bir engellilik tanısı olmaksızın da sağlanabilmektedir.

Destek Hizmetlerinin Koordinasyonu

PAS, eğitim sistemi içerisinde görev yapan öğretmenler, özel eğitim uzmanları ve rehberlik hizmetleri ile sağlık ve sosyal hizmet alanındaki uzmanlar arasında koordinasyonu sağlamaktadır. Böylece öğrencilerin ihtiyaç duyduğu desteklerin farklı kurumlar arasında bütüncül bir şekilde planlanması mümkün olmaktadır.

Ailelere Yönelik Rehberlik

PAS birimleri aynı zamanda ailelere danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Özellikle daha kapsamlı destek hizmetlerinin gerekli olduğu durumlarda ailelerin kurumsal yapılara başvuru süreçlerinde bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi sağlanmaktadır.

Yerel Koordinasyonun Sağlanması

PAS birimleri yerel düzeyde eğitim ve destek hizmetlerinin koordinasyonuna katkı sağlamak ve özellikle Eğitime Destek Mobil Ekipleri (Équipes Mobiles d'Appui à la Scolarisation) gibi yapılarla iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Bu sayede ihtiyaç duyulan uzmanlık desteğinin eğitim kurumlarına hızlı bir şekilde ulaştırılması mümkün olmaktadır.

Organizasyon Yapısı

PAS modeli, biri uzman öğretmen, diğeri özel eğitim alanında görev yapan bir eğitimci olmak üzere iki kişiden oluşan bir koordinasyon ekibi tarafından yürütülmektedir. Bu ekip, ilgili departmandaki eğitim hizmetlerinden sorumlu olan Akademik Eğitim Hizmetleri Direktörü (Directeur Académiques des Services de l'Éducation Nationale) yetkisi altında görev yapmaktadır.

PAS birimleri yerel yönetimler ve sağlık hizmetleriyle iş birliği içerisinde oluşturulmakta ve böylece aileler ve eğitim kurumları tarafından kolay erişilebilir ve tanınabilir bir destek yapısı oluşturulması hedeflenmektedir.

2024–2025 eğitim öğretim yılında yürütülen pilot uygulama sürecinin ardından PAS modelinin 2025 yılından itibaren daha fazla departmana yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Uzun vadede ise sistemin 2027 yılına kadar ülke genelinde uygulanması hedeflenmektedir.

Ayrıca uygulamanın etkinliğini izlemek ve geliştirmek amacıyla ulusal düzeyde bir yönlendirme ve izleme komitesi oluşturulmuştur. Bu komite, ilgili tüm kurum ve paydaşların katılımıyla sistemin uygulanmasını değerlendirmekte, gerekli iyileştirmeleri planlamakta ve uygulama kalitesinin sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

PAS Modelinin Türkiye'deki Destek Eğitim Hizmetleri ile Karşılaştırılması

Fransa'da uygulanmaya başlanan Okullaşmaya Destek Birimleri (PAS) modeli, kapsayıcı eğitim politikalarının güçlendirilmesi ve özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrencilerin eğitim süreçlerine daha etkin biçimde katılımının sağlanması açısından önemli bir uygulama örneği sunmaktadır. Bu model, öğrencilerin öğrenme güçlüklerine erken aşamada müdahale edilmesini, eğitim kurumları ile sağlık ve sosyal hizmetler arasında güçlü bir koordinasyon kurulmasını ve destek hizmetlerine erişimin hızlandırılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda PAS uygulaması, Türkiye'de yürütülen kapsayıcı eğitim politikaları açısından bazı önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Öncelikle PAS modelinin en dikkat çekici yönlerinden biri erken müdahale mekanizmalarının güçlendirilmesidir. Fransa'da bu model sayesinde öğrencilerin destek hizmetlerinden yararlanabilmesi için her zaman resmi engellilik tanısının beklenmesi gerekmekte; öğretmenlerin, okul yönetimlerinin veya ailelerin talebi doğrultusunda öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik hızlı destek mekanizmaları devreye sokulabilmektedir. Türkiye'de ise özel eğitim hizmetlerine erişim çoğunlukla Rehberlik ve Araştırma Merkezleri tarafından yürütülen eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bu durum bazı durumlarda destek hizmetlerine erişim süresinin uzamasına neden olabilmektedir. Bu nedenle Türkiye'de okul temelli erken müdahale mekanizmalarının geliştirilmesi kapsayıcı eğitim uygulamalarının etkinliğini artırabilecek önemli bir politika alanı olarak değerlendirilebilir.

İkinci olarak, PAS modelinin dikkat çeken bir diğer yönü yerel düzeyde güçlü koordinasyon mekanizmaları oluşturmasıdır. Fransa'da PAS birimleri, eğitim kurumları, aileler ve mediko-sosyal hizmet sağlayıcıları arasında bir koordinasyon merkezi işlevi görmektedir. Türkiye'de bu işlev büyük ölçüde Rehberlik ve Araştırma Merkezleri tarafından yürütülmektedir. Bununla birlikte okullar ile RAM'lar arasındaki koordinasyonun daha sistematik ve sürekli bir yapıya kavuşturulması, öğrencilerin ihtiyaçlarının daha hızlı belirlenmesine ve destek hizmetlerinin daha etkin şekilde planlanmasına katkı sağlayabilir. Bu kapsamda okul temelli destek ekiplerinin güçlendirilmesi ve RAM'lar ile okullar arasında daha yapılandırılmış iş birliği mekanizmalarının oluşturulması değerlendirilebilir.

Üçüncü olarak, PAS modelinin yerel düzeyde erişilebilir destek birimleri oluşturması da dikkat çekici bir uygulamadır. Bu birimler, öğretmenlerin ve ailelerin karşılaştıkları sorunlar karşısında başvurabilecekleri danışma ve destek merkezleri olarak faaliyet göstermektedir. Türkiye’de benzer bir yaklaşımın geliştirilmesi, özellikle okul temelli destek hizmetlerinin güçlendirilmesi açısından faydalı olabilir. Bu kapsamda okullarda veya yerel eğitim bölgelerinde öğretmenlere danışmanlık sağlayan ve özel eğitim süreçlerini koordine eden destek birimlerinin oluşturulması değerlendirilebilir.

Son olarak, PAS modelinin uygulanmasında pilot uygulamalar yoluyla politika geliştirme yaklaşımının benimsenmesi dikkat çekmektedir. Fransa’da sistem öncelikle belirli birimlerde pilot olarak uygulanmakta, elde edilen deneyimler doğrultusunda model geliştirilmekte ve daha sonra ulusal ölçekte yaygınlaştırılmaktadır. Türkiye’de de eğitim politikalarının uygulanmasında pilot uygulamaların yaygınlaştırılması ve bu uygulamalardan elde edilen verilerin politika geliştirme süreçlerinde daha etkin biçimde kullanılması kapsayıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Fransa’da uygulanan PAS modeli Türkiye’de yürütülen kapsayıcı eğitim politikaları açısından özellikle erken müdahale mekanizmalarının güçlendirilmesi, okul temelli destek hizmetlerinin geliştirilmesi, disiplinler arası iş birliğinin artırılması ve yerel düzeyde koordinasyonun güçlendirilmesi konularında önemli politika çıkarımları sunmaktadır. Bu doğrultuda söz konusu uygulamaların incelenmesi ve Türkiye eğitim sisteminin ihtiyaçları doğrultusunda uyarlanması, özel eğitim hizmetlerinin etkinliğinin artırılmasına katkı sağlayabilecek potansiyel bir politika alanı olarak değerlendirilebilir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu rapor kapsamında gerçekleştirilen inceleme ve görüşmeler çerçevesinde Fransa eğitim sisteminin yapısı, kapsayıcı eğitim uygulamaları ve uluslararası eğitim politikalarına ilişkin güncel gelişmeler hakkında kapsamlı bilgi edinilmiştir. Özellikle bölgesel eğitim yönetimi, özel eğitim destek mekanizmaları ve kapsayıcı eğitim politikalarının uygulanma biçimleri incelenmiş; bunun yanında uluslararası kuruluşlarla yürütülen iş birliği süreçleri de değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Fransa eğitim sisteminin merkezi politika yapısı ile yerel uygulama mekanizmaları arasında dengeli bir görev dağılımına dayanan bir yönetim modeline sahip olduğu görülmektedir. Akademiler aracılığıyla yürütülen bölgesel yönetim modeli, ulusal eğitim politikalarının yerel düzeyde uygulanmasını kolaylaştıran önemli bir idari yapı olarak öne çıkmaktadır.

Fransa’da kapsayıcı eğitimin güçlendirilmesine yönelik geliştirilen uygulamalar incelendiğinde, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha hızlı ve esnek biçimde müdahale edilmesini sağlayan destek mekanizmalarının giderek önem kazandığı görülmektedir. Bu bağlamda Okullaşmaya Destek Birimleri gibi uygulamalar, öğrencilerin öğrenme güçlüklerinin erken aşamada belirlenmesi ve gerekli destek hizmetlerinin hızlı şekilde devreye alınması açısından dikkat çekici bir model sunmaktadır. Eğitim kurumları ile sağlık ve sosyal hizmet alanları arasında kurulan iş birliği mekanizmaları da öğrencilerin bütüncül biçimde desteklenmesini sağlayan önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Raporda ayrıca uluslararası düzeyde eğitim politikalarının geliştirilmesinde önemli bir rol oynayan OECD tarafından yürütülen çalışmalar hakkında da değerlendirmeler yapılmıştır. Özellikle yapay zekâ çağında öğrencilerin öğrenme süreçleri, karar verme mekanizmaları ve iyilik hallerine ilişkin

yürütülen araştırma ve politika geliştirme çalışmaları, eğitim sistemlerinin geleceğine yönelik önemli perspektifler sunmaktadır. Bunun yanında dijital çağda okuryazarlık becerilerinin dönüşümü, derin okuma becerilerinin önemi ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik yaklaşımlar uluslararası eğitim politikalarının önemli gündem başlıkları arasında yer almaktadır.

Gerçekleştirilen görüşmelerde, eğitim sistemlerinin geleceğine ilişkin belirsizlikler karşısında politika geliştirme süreçlerinin daha esnek ve dayanıklı biçimde tasarlanmasının önemine de dikkat çekilmiştir. OECD tarafından geliştirilen alternatif eğitim senaryoları, eğitim sistemlerinin farklı gelecek olasılıklarına karşı hazırlıklı olmasını sağlamayı amaçlayan stratejik bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmalar, eğitim politikalarının yalnızca mevcut ihtiyaçlara değil aynı zamanda gelecekte ortaya çıkabilecek yeni toplumsal ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilecek şekilde tasarlanmasının önemini ortaya koymaktadır.

UNESCO ziyareti kapsamında gerçekleştirilen sunumlar ve görüşmeler, UNESCO tarafından yürütülen küresel girişimler ile Türkiye’de yürütülen eğitim reformları arasında önemli kesişim alanları bulunduğunu göstermektedir. Özellikle öğretmen politikaları, okul ikliminin geliştirilmesi, kapsayıcı eğitim uygulamaları ve erken okul terki ile mücadele gibi konuların hem uluslararası eğitim politikalarının hem de Türkiye’nin eğitim politikalarının öncelikli gündemleri arasında yer aldığı görülmektedir.

Türkiye açısından değerlendirildiğinde, gerçekleştirilen ziyaret ve görüşmelerin uluslararası eğitim politikalarının güncel yönelimlerinin yakından takip edilmesi açısından önemli katkılar sunduğu değerlendirilmektedir. Özellikle kapsayıcı eğitim uygulamaları, erken müdahale mekanizmaları, disiplinler arası iş birliği ve öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımlarının güçlendirilmesi konularında farklı ülke deneyimlerinin incelenmesi, ulusal eğitim politikalarının geliştirilmesi açısından değerli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Bunun yanında uluslararası kuruluşlarla yürütülen iş birliği süreçlerine aktif katılımın, Türkiye’nin eğitim alanındaki politika geliştirme kapasitesini güçlendirmesi ve uluslararası bilgi paylaşım süreçlerinde daha etkin rol almasını sağlaması beklenmektedir.

Sonuç olarak gerçekleştirilen inceleme ve görüşmeler, eğitim sistemlerinin hızla değişen toplumsal ve teknolojik koşullar karşısında sürekli olarak gelişmesi ve yenilenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda kapsayıcı eğitim anlayışının güçlendirilmesi, öğrencilerin bireysel potansiyellerini geliştirmeye yönelik öğrenme ortamlarının oluşturulması ve uluslararası bilgi paylaşım süreçlerinin desteklenmesi, eğitim politikalarının gelecekteki gelişimi açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda elde edilen bulguların ve iyi uygulama örneklerinin Türkiye’de yürütülen eğitim politikalarına katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

Ziyaretimizden Kareler

Fotoğraf 1. Strazburg Bölge Rektörlüğü Ziyareti

Fotoğraf 2. Stockfeld Ortaokulu Ziyareti

Fotoğraf 3. OECD Ziyareti

Fotoğraf 4. UNESCO Ziyareti